

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 143/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Kvetánom, Jasenovská 11, Humenné, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4 CoPr 3/2019 z 19. novembra 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 24/2021 z 26. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby sťažovateľa (v spojení s opravným uznesením), ktorou sa na žalovanom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) domáhal náhrady mzdy vo výške 1600 eur za každý kalendárny mesiac od 1. decembra 2013 do umožnenia výkonu dojednanej práce, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a náhrady trov konania. Sťažovateľ svoju žalobu odôvodnil tým, že 2. júla 1990 uzatvoril s právnym predchodcom žalovaného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pracovnú zmluvu na pozíciu riaditeľ [REDAKOVANÉ]. Tvrdil, že žalovaný ani jeho právny predchodca neurobili žiaden relevantný úkon, ktorým by sa skončil tento pracovný pomer, a preto podľa jeho názoru pracovný pomer trvá.

3. Všeobecné súdy v rámci dôvodov svojich rozhodnutí poukázali na to, že žalovaný nebol a ani v súčasnosti nie je právnym nástupcom [REDACTED], s ktorým mal sťažovateľ uzatvorenú pracovnú zmluvu na funkciu riaditeľa [REDACTED]. Žalovaný sa zo zákona stal zriaďovateľom [REDACTED]. [REDACTED] boli a sú právnickou osobou so samostatnou právnou subjektivitou a riaditeľ tejto príspevkovej organizácie bol jej zamestnancom. Zdôraznili, že žalovaný sa na základe zákona ujal svojej zriaďovateľskej funkcie a 19. júna 1991 sťažovateľa odvolal z funkcie riaditeľa [REDACTED]. Následne 24. júna 1991 podpísal sťažovateľ s povereným riaditeľom [REDACTED] dohodu o zmene funkcie a 20. augusta 1991 dohodu o skončení pracovného pomeru. Všeobecné súdy mali za preukázané, že uvedený pracovný pomer skončil dohodou z 19. augusta 1991, čo už viackrát predtým bolo právoplatne konštatované v iných sporoch sťažovateľa (rozhodnutie Okresného súdu Humenné č. k. 10 C 759/1994 z 8. júna 1995 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Co 363/95 z 8. februára 1996, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľa o určenie, že dohoda o rozviazaní pracovného pomeru je neplatná a že pracovný pomer trvá; a rozhodnutie Okresného súdu Humenné č. k. 16 C 592/99 zo 7. júna 1999 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Co 496/1999 z 24. januára 2000 o totožnom návrhu sťažovateľa, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté). Listinné dôkazy predložené do konania boli pre všeobecné súdy rozhodujúce a s poukazom na ne uzavreli, že sťažovateľ nepreukázal, že by ku skončeniu pracovného pomeru u právnickej osoby [REDACTED] [REDACTED] nedošlo.

3.1. Taktiež zdôraznili, že predmetom sporu bolo tvrdenie sťažovateľa, že je zamestnancom žalovaného [REDACTED] na základe pracovnej zmluvy z 2. júla 1990. Avšak zo žiadnych dôkazov predložených do konania nevyplývali také skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že došlo k vzniku pracovného pomeru medzi stranami sporu v tomto konaní. Sťažovateľ nepreukázal ani svoje tvrdenie, že mu pracovný pomer so žalovaným vznikol konkludentne. Zamestnanci národných výborov sa automaticky nestali zamestnancami obce či mesta. S každým zamestnancom bola uzatvorená nová pracovná zmluva, kde ako zamestnávateľ vystupovala príslušná obec alebo mesto, čo sa v prípade sťažovateľa nestalo, a teda nikdy nebol zamestnancom žalovaného. Na tomto základe všeobecné súdy vyhodnotili uplatnený nárok sťažovateľa na náhradu mzdy ako nedôvodný.

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal, že všeobecné súdy sa nevysporiadali so všetkými dôkazmi, čím dospeli k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu a aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Napadnutým uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu za zmätočné, pretože ich odôvodnenia nie sú presvedčivé a dôveryhodné. Polemizuje so závermi najvyššieho súdu, najmä pokiaľ ide o skutkové zistenia, ktoré považuje za nesprávne. Opakuje, že sa nedomáhal náhradou mzdy od [REDACTED], ale od žalovaného. V tejto súvislosti

uvádza, že pracovnú zmluvu podpísal s [REDAKOVANÉ] 2. júla 1990 a bol jeho zamestnancom až do 31. decembra 1990, keď zo zákona zanikol [REDAKOVANÉ]. Okrem toho, od 18. júna 1990 mal uzatvorený pracovný pomer s [REDAKOVANÉ] ako riaditeľ, pričom tento pracovný pomer skončil dohodou z 19. augusta 1991. O tom, že sťažovateľ je od 1. januára 1991 dodnes zamestnancom žalovaného, svedčí tvrdenie primátora žalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý mu povedal, že keďže bol zamestnancom [REDAKOVANÉ] na pracovnej pozícii riaditeľa [REDAKOVANÉ], tak od 1. januára 1991 je pracovníkom žalovaného [REDAKOVANÉ]. Keďže sa sťažovateľ a ani žalovaný nedohodli na skončení tohto pracovného pomeru, tak trvá dodnes. Žalovaný toto tvrdenie sťažovateľa výslovne nepoprel na pojednávaní uskutočnenom 9. februára 2018, a tak sa stalo nesporným. Krajský súd a najvyšší súd však tieto okolnosti ignorovali, čím porušili jeho práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu

6. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu bol sťažovateľ oprávnený podať dovolanie, čo aj využil. Dovolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého najvyšší súd poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

7. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

8. Podstatou tejto časti ústavnej sťažnosti je zovšeobecňujúca námietka sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý považuje za zmätočný, nepreskúmateľný a nedostatočne odôvodnený. Sťažovateľ v rámci tejto námietky kritizuje zistený skutkový stav a následne i právne posúdenie svojej kauzy.

9. Ústavný súd v súvislosti s takto naformulovaným obsahom ústavnej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými

zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

10. Do obsahu práva na súdnu ochranu nepochybne patrí aj ochrana, ktorá sa strane sporu poskytuje v dovolacom konaní. Keďže posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je zásadne v právomoci najvyššieho súdu, s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti sa úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzila na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo nie je jeho úlohou.

11. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia najskôr poukázal na závery všeobecných súdov a nadväzne uviedol právne dôvody odmietnutia dovolania. K námietke sťažovateľa o ich nepreskúmateľnosti uviedol, že obsah spisu nedáva podklad na záver, že by krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie (v jednote s odôvodnením rozsudku okresného súdu, pozn.) spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Práve naopak, súdy oboch nižších inštancií podľa jeho názoru dostatočne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán sporu a dôkazov vykonaných v konaní, pričom v súdnej veci nezistil vady v procese dokazovania a v procese vyhodnotenia dôkazov. Najvyšší súd poukázal i na tú časť dôvodov rozhodnutia krajského súdu, v ktorej sa odvolací súd vysporiadal s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa nesprávnych skutkových zistení, a to zvlášť, pokiaľ išlo o nespornosť skončenia pracovného pomeru s [REDAKOVANÉ], otázku právneho nástupníctva po zrušení [REDAKOVANÉ], ako aj o tvrdenia sťažovateľa o konkludentnom vzniku pracovného pomeru (body 15, 16 a 18 napadnutého uznesenia).

12. Sťažnostná argumentácia sťažovateľa je v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú najvyšší súd (s poukazom na dôvody rozsudku krajského súdu) poskytol relevantné odpovede. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, nepovažuje riešenie a výsledok sporu za nespravodlivý, pričom na rozdiel od sťažovateľa považuje odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností. Pokiaľ ide o vyhodnotenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia poskytlo sťažovateľovi dostatočné a ústavne konformné odpovede na všetky jeho námietky súvisiace s predmetom sporu. Najvyšší súd dospel k ústavne udržateľnému záveru o neexistencii uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. V súvislosti so skutkovou polemikou sťažovateľa ústavný súd uvádza, že jeho vec bola posúdená v riadnom viacínštančnom konaní, pričom v procesnom postupe všeobecných súdov a ich skutkových zisteniach nie je nič, čo by oprávňovalo ústavný súd akokoľvek korigovať napadnuté rozhodnutia. Ústavná sťažnosť je tak iba nesúhlasom sťažovateľa so skutkovými zisteniami

všeobecných súdov a opakovaním argumentov uplatňovaných v konaní pred nimi, z ktorých nevyplýva nič, čo by jeho sťažnostnú argumentáciu posúvalo do ústavnoprávne relevantnej roviny.

14. V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa s napadnutými rozhodnutiami ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinili všeobecné súdy v danej kauze zadosť.

15. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu